ایستادگی تا سر حد مرز

گزارش بازدید یک‌روزه خبرنگاران از تلاش مدافعان وطن در مرز دوغارون

محمدجواد ابوعطا

گزارش

خاک یگانه یادگار روزگار کهن است و تاریخ، جنگ‌های بی‌شماری برای تصاحب یا دفاع از آن به خود دیده است. خاک برای انسان‌های نخستین بسیار مهم بوده، زیرا آدمی با کشاورزی روزگار خود می‌گذرانده و به همین دلیل اجازه تصاحب آن را به هیچ بیگانه‌ای نمی‌داده‌است. هرچند در دنیای مدرن خاک شاخصه‌ای اساسی محسوب نمی‌شود، اما در حوزه‌های سرزمینی و ایجاد مرزبندی‌های جغرافیایی سنت نیاکان پابرجا مانده است و این یادگار چنان اهمیت دارد که امروز نیروی ویژه‌ای به‌عنوان «نیروی مرزبانی» ایجاد شده است که اجازه کوچک‌ترین تعرضی را به خاک کشور به بیگانگان نمی‌دهد. از آنجا که خراسان‌رضوی نیز با دو کشور افغانستان و ترکمنستان هم‌مرز شده، روز یکشنبه فرصتی دست داد تا به اتفاق همکاران رسانه‌ای بازدیدی از مرز دوغارون در شهرستان تایباد داشته باشیم و با آنچه در گوشه‌ای از خاک شرقی کشور رخ می‌دهد از نزدیک آشنا شویم.

کمی پس از ساعت ۶ صبح از میدان آزادی حرکت کردیم و کمی پس از ساعت ۱۰ به شهرستان تایباد رسیدیم. اولین محل هماهنگ شده، میدانی بود که مرزداران در آنجا مشق تیر می‌کردند، کمی دورتر از روستای حاجی‌آباد و در دامنه تپه‌سنجدی که یک پاسگاه مرزی بر روی آن استوار ایستاده بود. آه از نهاد جمع زمانی درآمد که مشخص شد صبح دوشنبه رزمایشی در این منطقه اجرا می‌شود و از قضا ما یک روز زودتر به محل رفته‌بودیم، موضوعی که اعتراض‌هایی در پی داشت اما تقریبا چاره‌ای نبود. زمانی گله‌ها پایان گرفت که مشخص شد نیروهای رزمی برای آمادگی بیشتر قصد اجرای تمرین‌های نظامی از جمله شناسایی متجاوزان مرزی و... را دارند.

● متجاوزان واقعی میان مانور فرضی

هنوز تمرین مرزبانان آغاز نشده که مینی‌بوسی با پلاک عمومی در جاده‌ای که به موازات مرز کشیده‌شده و راه ارتباطی میان پاسگاه‌هاست ظاهر می‌شود. تا نزدیک شدن مینی‌بوس همه چیز عادی بود اما وقتی خودرو ایستاد و مسافرانش پیاده‌شدند، مشخص شد برخلاف چند متجاوز تقلبی که به همراه کوله‌هایشان قرار بود دقایقی بعد اسیر مرزبانان شوند، ۲۸ متجاوز مرزی واقعی مسافر مینی‌بوس بوده‌اند. با پیاده شدن ۲۸ مرد در سنین مختلف با لباس‌های مرسوم کشور افغانستان در رنگ‌های مختلف، همه سرافکنده و مغموم در حاشیه جاده در دو ستون نشستند. آن‌ها محصول تلاش شبانه یک پاسگاه بودند که اجازه ورود غیرقانونی به خاک ایران به آن‌ها داده نشده بود.

● متجاوزان به‌جز دردسر چیزی ندارند

بیست بار تردد غیرمجاز و دستگیری، سرنوشت یکی از متجاوزانی است که یکی از نیروهای مرزبانی به آن اشاره می‌کند و می‌گوید: گاهی وضعیت این افراد دل آدم را به درد می‌آورد. آن‌ها تنها پس از عبور از مرز باید ۵۰ تا ۶۰ کیلومتر را در میان خاک و شن و تاریکی شب طی کنند تا به مقصد برسند. پس از حضور طالبان حضور متجاوزان مرزی چند برابر شده و کار ما چندین برابر، دستگیری متجاوزان برای ما جز دردسر چیزی ندارد. یادم می‌آید شبی اعلام کردند که پنج متجاوز از مرز رد شده‌اند، باید در دل شب این افراد را در بیابانی تاریک و ظلمات پیدا می‌کردیم، کار سختی پیش رو داشتیم. با دروبین کشی منطقه تردد شناسایی شد، اما هر چه می‌گشتیم یکی از آن‌ها را پیدا نمی‌کردیم. منطقا جایی که ایستاده بودم، محل حضور این متجاوز بود، اما به‌جز تلی خاک و یک بوته خار چیزی آنجا نبود. خسته‌تر از آن بودم که بتوانم او را بیابم و ناخواسته لگدی حواله خار کردم که لگدم به مردی خورد که زیر بوته خار و میان خاک مخفی شده بود.

● بیابان ندیده‌اید

هنوز تمرین شروع نشده و انگار باد می‌خواهد فضای عملیاتی را واقعی‌تر کند و به شدت می‌وزد. گرد و خاک به هوا بلند می‌شود که ناخواسته می‌گویم: چه گرد و خاک و چه بیابانی؟ در پاسخ به این جمله‌ام یکی از کادری‌ها با خنده می‌گوید: بیابان و گرد و خاک ندیده‌ای. بعد مشخص می‌شود که او ۱۴ سال در استان سیستان و بلوچستان خدمت کرده و چندسالی است که به مرز دوغارون منتقل شده است و خنده‌کنان می‌گوید: کویر ندیده‌اید، دوغارون به نسبت مرزهای سیستان تقریبا هتل است.

آهای، متجاوزان مرزی کجایین؟ حرکت کنید. این صدای فرمانده میدان است که با این جملات دستور آغاز تمرین‌ها را می‌دهد. پس از به گوش رسیدن این جملات سه مأموری که لباس افغانستانی به تن دارند و دو نفرشان کوله‌ای کوچک شبیه کوله‌های متجاوزان واقعی بر دوش دارند و دیگری با کیسه برنج پاکستانی برای خودش کوله درست کرده، دل به بیابان می‌زنند تا عملیات دستگیری آن‌ها آغاز شود.

فرمانده روبه دسته‌های منظم مرزبانان که آماده رزمایش فرضی هستند می‌گوید: بچه‌های دستگیرکننده متجاوزان کجایند؟ که شش نفر از دسته جدا شده و مقابل فرمانده به خط می‌شوند. او درست مانند عملیات‌های واقعی به آن‌ها از وجود چند متجاوز مرزی خبر می‌دهد و از آن‌ها می‌خواهد مانند همیشه عملیاتشان را برای شناسایی متجاوزانی که از دید خارج شده و در تپه‌های اطراف مخفی شده‌اند، آغاز کنند.

● راهی شدن متجاوزان واقعی به سوی سرنوشت

«متجاوزان صبح به‌صبح با مینی‌بوس‌هایی که دیگر به انتقال این افراد عادت کرده‌اند، از پاسگاه‌های مختلف جمع می‌شوند و به مقامات مسئول در مرزبانی تحویل داده می‌شوند و پس از انجام اقدامات لازم به منظور شناسایی انگیزه آن‌ها برای ورود غیرمجاز به کشور، اقدامات لازم برای تحویل آن‌ها به مرزبانان کشور افغانستان انجام می‌شود.» این توضیحات را یکی از کادری‌ها می‌دهد و پس از دادن آب به ۲۸ افغانستانی دستگیر شده و هم‌زمان با اذان ظهر این افراد دوباره سوار مینی‌بوس شده و به سوی سرنوشتشان راهی می‌شود.

هم‌زمان با آغاز عملیات دستگیری متجاوزان فرضی، فرصتی برای اقامه نماز جماعت به دست می‌آید و شیعه و سنی در کنار یکدیگر برای نماز در فضایی که دیگر رنگ و بویی از فرمانده و سرباز ندارد در میان خنده و شوخی به نماز می‌ایستند.

پس از نماز عملیات ادامه می‌یابد و مرزبانان با آموزش‌هایی که دیده‌اند موفق به شناسایی سه متجاوز فرضی می‌شوند و بسیار مقتدرانه آن‌ها را دستگیر می‌کنند.

● دستگیری ۷۳ هزار متجاوز

برنامه بعدی، بازدید از پست کنترل و مراقبت مرزی هفده شهریور است، اولین نقطه‌ای که مسافران ورودی از کشور افغانستان در آنجا متوقف می‌شوند. البته برنامه یک‌دفعه عوض می‌شود و با توجه به برنامه‌ای ناخواسته که برای سردار مجید شجاع فرمانده مرزبانی استان پیش آمده است، ابتدا نشست خبری در فهرست برنامه قرار می‌گیرد و به ناچار دوباره سوار اتوبوس شده و به ساختمان مرزبانی شهرستان تایباد می‌رویم.

فرمانده مرزبانی استان با عذرخواهی بابت اینکه جلسه‌ای تنها نیم ساعت دیگر به صورت ویدئوکنفرانسی با فرمانده مرزبانی فراجا دارد، بلافاصله به سراغ آمارهای یک‌ساله مرزبانی استان می‌رود و از ورود ۷۹ هزار تریلی و کانتینر و ۲۱ هزار خودرو سواری به کشور و خروج ۱۹ هزار سواری از مرزهای استان خبر می‌دهد.

به گفته شجاع، پارسال حجم ورودی اتباع از مرزهای استان ۱۵۸ هزار نفر بوده که این آمار امسال به حدود ۴۰۰ هزار نفر رسیده است و در خروجی هم امسال ۲۹۸ هزار نفر از اتباع خارجی کشور را ترک کرده‌اند.

شاید آرام شدن مرزها یا تفهیم طالبان موجب شده تا برخلاف سال قبل که آمار متجاوزان دستگیر شده ممنوع بود، این‌بار فرمانده مرزبانی گریزی به این آمار بزند و از دستگیری ۷۳ هزار متجاوز مرزی خبر دهد. البته تعداد ردمرزشده‌ها ۳۰۹ هزار نفر بوده است زیرا تمام اتباع غیرمجاز دستگیرشده در سطح کشور نیز از مرز دوغارون و با هماهنگی مرزبانی استان به کشورشان بازگردانده می‌شوند.

دهه پایانی صفر نیز موجب ورود ۲ هزار و ۳۰۰ زائر از کشور افغانستان به ایران شده است که کاروانی وارد شده‌اند، این موضوع را سردار شجاع اعلام می‌کند و درباره کشفیات مواد مخدر می‌گوید: میزان کشفیات موادمخدر امسال کاهش یافته و به یک‌ونیم تن رسیده است، این در حالی است که بیشتر کشفیات به صورت انفرادی و کوله‌ای بوده است. «رد رشوه» از سوی مرزبانان، موضوعی است که فرمانده مرزبانی استان به آن افتخار می‌کند و با سرافرازی از داشتن رتبه نخست استان در میان استان‌های مرزی کشور به منظور قدردانی از این اقدام شجاعانه از تعدادی از مرزبانان با لوح سپاس و هدیه نقدی، تقدیر می‌کند.

خوشبختانه از ابتدای سال تاکنون مرزبانی شهیدی نداشته است و تعدادی از مجروحان هم بیشتر بر اثر سوانح دچار جراحت شده‌اند، شجاع با اشاره به این موضوع که وضعیت معیشت مرزبانان بهتر از قبل است می‌گوید: حقوق مرزبانان با توجه به سابقه بین پنج و نیم تا شش میلیون تومان است - هرچند که چندین سرباز اعلام کردند تنها ۳ میلیون و ۸۰۰ هزار تومان حقوق می‌گیرند و تنها یک نفر حدود پنج و نیم میلیون تومان دریافت می‌کرد - و در حوزه جیره نیز امروز جیره پاسگاه‌ها ۶۰ درصد افزایش یافته است.

پس از نشست و پذیرایی، دوباره راهی ایستگاه ایست و بازرسی هفده شهریور می‌شویم، جایی که از جنب و جوش بالایی برخوردار است. تمام مسافران ورودی به کشور باید از این ایستگاه بگذرند و با وجود صحبت‌های سردار شجاع مبنی بر مجهز شدن این ایستگاه به دستگاه ایکس‌ری چمدانی، هنوز هم مرزبانان وسایل مسافران را به صورت دستی جست‌وجو می‌کنند - البته با توجه به حضور خبرنگاران دستگاه ایکس‌ری به مدت نیم ساعت فعال شد - دستگاهی که به گفته مرزبانان از چندماه قبل نصب شده، البته گفته می‌شود که در هفته نیروی انتظامی به صورت رسمی وارد مدار می‌شود.

● به هیچ کس امیدی نداریم

ده‌ها خودرو با پلاک ایرانی و افغانستانی حامل اتباع کشور افغانستان پشت ایستگاه در انتظار بازرسی بودند تا مسافرانشان را از هرات به تایباد منتقل کنند. فریدون امیری مالک یک خودرو سواری است که از ۱۲ سال قبل در برهه‌های مختلف هم‌وطنانش را به ایران منتقل کرده است.

او در تفاوت امروز که طالبان بر سر کار هستند با حکومت دیروز می‌گوید: قبل اینکه طالبان بیایند باید به همه پول و رشوه می‌دادی تا کار را جلو ببندازند، امنیتی نبود. توی مسیری که می‌رفتیم از دست دزدها و اختطافچی‌ها (گروه‌های مسلح) در امان نبودیم و باید توی بعضی از جاده‌ها با ۱۷۰ کیلومتر رانندگی می‌کردیم که جلومان را نگیرند. همه‌جور خطر و تصادف هم بود، الان این بهتر است پول اضافی نمی‌گیرند، تو مسیر امنیت داریم و کسی به کسی کاری ندارد. این طرف هم که قانون است دیگر، قانونی بروی یک ایرانی جلویت را نمی‌گیرد ولی کج راه بروی جلویت را می‌گیرند. برخی روزها چند بار این مسیر را می‌روم و می‌آیم.

او درباره تعداد مسافران بعد از حضور طالبان در افغانستان معتقد است: مسافران الان زیاد شده‌اند، وقتی که طالبان آمدند مسافران مثل سیل به سمت ایران می‌آمدند. الان کمتر شده‌اند، برگشت هم داریم و کاروان‌های زیارتی برمی‌گردند.

این راننده افغانستانی درباره حکومت طالبان هم معتقد است که آن‌ها به رعیت (مردم عادی) کاری ندارند، فقط اگر دولتی باشی یا توی دولت بوده باشی ممکن است گیر بدهند. قبل از اینکه طالبان هم بیایند، من تریلی داشتم و برای آمریکایی‌ها بار، نفت و بنزین جابه‌جا می‌کردم، درآمدمان چون به دلار بود خیلی خوب بود ولی خطر داشت و اگر طالبان می‌گرفتند ما را می‌کشتند و ماشین را آتش می‌زدند.

از او می‌پرسم انفجارها و انتحاری‌های افغانستان کار چه گروهی است که می‌گوید: باز هم کار خود طالبان است، ما که داعشی در افغانستان نمی‌بینیم. خود طالبان چند گروه هستند و با خود درگیری دارند.

او در پاسخ به اینکه آینده افغانستان چطور می‌شود، بیان می‌کند: ان‌شاءا... خوب می‌شود، ۴۰ سال است با همین امید زنده‌ایم. به هیچ کس امیدی نداریم. امنیت و کار باشد، خوب است. اما توی ایران باز عده‌ای می‌خواهند روسری بردارند، بابا به زندگی‌ات بچسب اگر مثل ما در افغانستان بدبختی می‌کشیدی، الان نمی‌گفتی می‌خواهم روسری بردارم. الان زنان افغانستان حاضرند با چادر بُقره (چادر محلی) زندگی کنند ولی راحت باشند و خانواده کنار هم باشند. الان افغانستانی‌های زیادی هستند که آواره دنیا شده‌اند.

بازدید از پاسگاه مرزی دوغارون و حضور روی برجک‌های دیدبانی آن، آخرین بخش این بازدید است. کمی جلوتر و چند قدم دورتر از پرچم‌های سه‌رنگ کشورمان، پرچم سفید طالبان نیز مشاهده می‌شود. رفت‌وآمد در مرز به گواه صحبت‌های خود مرزبانان و مشاوره‌هایی که به طالبان داده شده و آن‌ها دیگر حدود مرزی را می‌شناسند از گذشته بهتر شده است. به جز یک مورد درگیری مرزی که سال قبل رسانه‌ای شد، مشکل دیگری در مرزها وجود ندارد. البته دوری و دلتنگی سهم همه سربازان وطن است که برای حراست از مرزها، خانواده و کاشانه‌شان را ترک کرده‌اند تا امروز به راحتی از مرزی بنویسیم که دیگر ترسناک نیست.

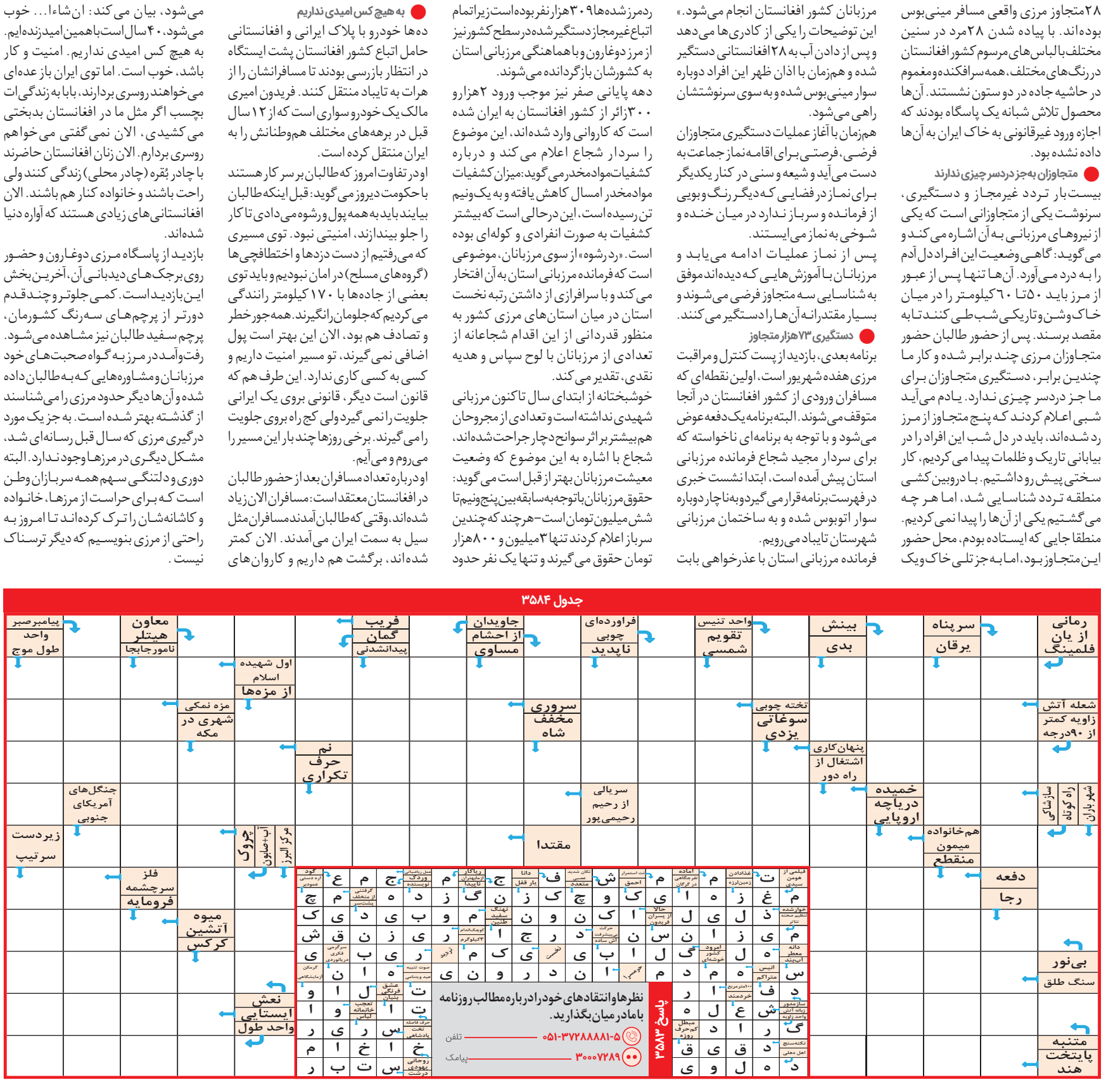

عکس: محمدحسن صولاتی | شهرآرا

جدول ۳۵۸۴

مجازات ضرب و جرح با چاقو

فرزانه عمادی - در بسیاری از نزاع‌های اتفاق افتاده شاهد این ماجرا هستیم که فرد مجرم با استفاده از سلاح سرد، سبب ایجاد ضرب و جرح عمدی می‌شود که طبق قانون مجازات اسلامی قصاص یا دیه را در پی خواهد داشت. بنابراین چنانچه ضرب و جرح عمدی با چاقو سبب صدماتی شود که قابل قصاص باشد در این صورت ضارب به مجازات قصاص محکوم می‌شود و اگر ضرب و جرح عمدی سبب ورود آسیب‌هایی شود که امکان قصاص در آن‌ها منتفی است، در این صورت مجرم به پرداخت دیه و مجازات حبس از ۳ ماه تا یک سال حبس تعزیری محکوم می‌شود. از آنجا که قانون، ضرب و جرحی را که از طریق چاقو، از سوی ضارب انجام می‌شود طبق بند ۲ ماده ۲۹۰ قانون مجازات اسلامی عمدی می‌داند در چنین حالتی، فردی که مورد ضرب و جرح واقع شده است باید سریعا به پزشکی قانونی مراجعه کند و پس از انجام معاینات مورد نیاز آن را به مرجع قضایی مربوط ارائه دهد تا بتواند برای اخذ دیه اقدام کند. احمد حسینی، وکیل و کارشناس حقوقی درباره یکی از پرونده‌های مطروحه در دادسرا درباره ایراد ضرب و جرح با چاقو توضیح می‌دهد که شرح آن در ادامه آمده است.

● منزلی را اجاره کرده‌ام که در زیرزمین منزل پسر صاحب خانه ساکن است و در موقع اجاره، موجر بیان کرد پسرم شهرستان است و ماهی یک بار برای اقامت کوتاه مدت و انجام امور اداری به منزل می‌آید اما متأسفانه پسر ایشان ساکن در منزل است و با مزاحمت کلید را در روی در خانه می‌گذارد که مانع ورود و استفاده از ملک می‌شود شب حادثه ایشان به بهانه بلند بودن صدای تلویزیون به منزل ما آمد و با پدرم گلاویز شد و با چاقو وی را مجروح کرد، قانون چه مجازاتی برای ضارب تعیین می‌کند؟

جرم علیه امنیت و آسایش عمومی از جرم‌های مطلق است و طبق قانون مجازات اسلامی شخصی که به‌وسیله چاقو یا هر اسلحه دیگری قدرت‌نمایی کند و یا تظاهر به حمله کند و باعث مزاحمت به اشخاص شود و یا از این طریق با کسی گلاویز شود در شرایطی که مصداق شخص محارب نباشد به مجازات حبس و شلاق محکوم می‌شود که میزان و کیفیت آن در قانون آمده است و قاضی بر مبنای آن و شدت جراحت حکم می‌دهد. قانون به‌صراحت در مورد جرم‌ها با سلاح سرد و گرم بیان می‌دارد که اگر کسی به‌طور عمد ضرب و جرحی به دیگری وارد کند که باعث نقص، شکستن یا از کار افتادن عضوی از اعضا یا ایجاد مرضی یا نقص یکی از حواس فرد شود یا اینکه عقل فرد آسیب دیده زائل گردد، در جایی که حکم قصاص نباشد و اقدام فرد ضارب به این منجر شود که نظم و امنیت عمومی جامعه آسیب ببیند مجازات آن حبس است و چنانچه شخص آسیب‌دیده تقاضای دیه داشته باشد مجرم باید دیه را هم پرداخت کند.

● برای اثبات در دادگاه مبنی بر اینکه ایشان دعوا را شروع کرده است چه مدارکی لازم دارم؟

مهم‌ترین دلایلی که شما می‌توانید ارائه دهید اسنادی است که دلیل بر واقع شدن ضرب و جرح و درگیری و اسناد مربوط به بیمارستان و نظریه پزشکی قانونی و گواهی بیمارستان و همچنین اسامی شاهدان و آگاهان به همراه مشخصات ونشانی آن‌هاست.

● آیا برای دریافت ضرر و زیان جداگانه دادخواست تنظیم کنم؟

دادگاه مکلف است ضمن صدور رأی کیفری، درباره ضرر و زیان شما نیز طبق ادله و مدارک موجود، رأی مقتضی صادر کند، مگر آنکه رسیدگی به ضرر و زیان، مستلزم تحقیقات بیشتر باشد که در این صورت، دادگاه رأی کیفری را صادر و پس از آن به دعوای ضرر و زیان رسیدگی می‌کند. دقت داشته باشید برای اینکه جرمی را به اثبات برسانیم نیاز داریم دلایل و جهات موجهی را در دادگاه ارائه دهیم. مثلا در جرم اتفاق افتاده تجاوز به حریم خصوصی و یا ضرب و جرح عمدی، از ظاهر شخص آسیب‌دیده می‌توان پی به جرم برد. منوط بر اینکه خود شخص در زمان مناسب به پزشک قانونی مراجعه کند. برای این منظور باید به دادسرا یا پلیس مراجعه کنید و شکایت خود را به دادسرا یا به دفاتر قضایی تقدیم و ثبت شکایت کنید.

● آیا از بابت مزاحمت علیه صاحب خانه می‌توانم شکایت کنم؟

مطابق ماده ۳۶۷ قانون مدنی نیز تحویل ملک باید به صورتی باشد که مشتری بتواند استیلا و تصرف کاملی بر مالش داشته باشد. مزاحمت در ملک اجاره‌ای برای مستأجر علاوه بر پیگیری از جنبه حقوقی که باید صاحب خانه شرایط استفاده بهینه از ملک را برای مستأجر فراهم کند از جهت کیفری ایجاد مزاحمت شخص متهم قابل پیگیری می‌باشد.

روی خط حادثه

مسمومیت گازی در چادر مسافرتی

روز گذشته دو نفر از شهروندان در پارک پردیس شهرستان شاندیز با گاز مونوکسیدکربن مسموم و راهی بیمارستان شدند. با اعلام این حادثه تیمی از عوامل اورژانس به محل اعزام شدند و مشاهده کردند که افراد مسموم شده برای گرم شدن داخل چادر مسافرتی اقدام به روشن نمودن پیک‌نیک کرده‌اند.

عملیات مسلحانه برای کشف شیشه

سیرجانی| مأموران پلیس در عملیاتی مسلحانه یک محموله افیونی صنعتی را در مشهد کشف و ضبط کردند. رئیس پلیس مبارزه با مواد مخدر استان خراسان رضوی در تشریح جزئیات این عملیات گفت: در پی اعلام خبری مبنی بر جابه‌جایی یک محموله مواد مخدر در یکی از مناطق شهر مشهد، تیمی از مأموران اداره عملیات ویژه پلیس مبارزه با مواد مخدر استان برای رسیدگی به این پرونده وارد عمل شدند. سرهنگ مهدی سلمانیان افزود: مجریان قانون در خیابان چمن رد متهمان را زدند و با کشف این سرنخ در محل مستقر شدند و سوداگران مرگ را زیر نظر گرفتند. مأموران در ادامه عملیات پلیسی به سراغ متهمان رفتند اما قاچاقچیان به محض مشاهده آن‌ها با خودرو فرار کردند. این مقام ارشد پلیس مبارزه با مواد مخدر استان بیان کرد: در این بین مجریان قانون با استفاده از قانون به کارگیری سلاح دست به قبضه اسلحه بردند و به سمت چرخ‌های خودرو تیراندازی و سه سوداگر مرگ را زمین‌گیر کردند. سرهنگ سلمانیان ادامه داد: در این عملیات یک محموله مواد مخدر صنعتی شیشه به وزن ۶ کیلوگرم کشف شد.